

B3

B3

A3

A3

B4

B4

A4

A4

B5

B5

A5

A5

DE ARBEIDERSRAAD

Raden-Kommunistiese

Beschouwingen

No. 4.

April. 1935

Waarheen gaat Europa?

"Hij komt van Parijs, ik kom van London en wij gaan samen naar Berlijn." Aldus de "diplomatieke mededelingen", die Sir John Simon de journalisten op Schiphol verstrekte, voor hij zich naar Hitlers hoofdstad begaf tot het voeren van "informatieve besprekingen". Woorden die als motto zouden kunnen staan boven een algemene karakteristiek van het engelse diplomatieke optreden in de tegenwoordige Europese situatie. Immers ook na de "informatieve" besprekingen in Berlijn heeft Sir John al evenveel en even weinig gezegd als in de "geestige" doodoener die de sluwe diplomaat met het uiterlijk van een vriendelijke plattelands-domine in Amsterdam opdiende. Tenslotte kreeg ook de pers in London de mededeling dat Simon niets mede te delen had, terwijl het Lagerhuis met niet veel meer dan deze magere uitspraak zich moest tevreden stellen. Simon trachtte zijn onderhandelingen met Hitler een zeer onschuldig karakter te geven door de verklaring; "dat het bezoek aan Berlijn een van de vele informatieve reizen was, die op het ogenblik in opdracht van de engelse regering in verschillende buitenlandse hoofdsteden worden ondernomen". Wie bedenkt hoe groot de verschillen met "bevriende" mogendheden als Frankrijk en Italië juist over deze reis naar Berlijn waren, en verder dat de "informatieve" reizen naar andere hoofdsteden alleen door Sir Eden afgehandeld worden, die begrijpt onmiddellijk dat ook deze mededeling slechts een doodoener was. "We gaan samen naar Berlijn" wijst inderdaad op een bepaalde richting in de engelse politiek. "Onder deze omstandigheden is het niet gewenst een gedetailleerde verklaring over de toestand af te leggen." aldus Sir John in het Lagerhuis. Geen antwoord is ook een antwoord!

Waarom hield Sir John op zo "geestige" en veelzeggende manieren zijn mond? Viel er niets nieuws te zeggen? Toch wel! Simon verklaarde immers: "Bij deze besprekingen kwam een belangrijk meningsverschil tussen beide regeringen aan de dag". Wat dit belangrijke meningsverschil echter was werd ook de leden van het Lagerhuis niet medegedeeld. Dat de diplomatieke vertegenwoordiger van het Britse Rijk, voor de reis naar Berlijn zijn mond hield was nog niets bijzonders. We zijn gewend gehoord te worden onafscheidelijk verbonden te zien ook aan het optreden van de vertegenwoordigers der "democratische" landen. Ja, deze beoefenen haar zelfs met meer succes dan de racistische en fascistische machts usurpatoren die gewoontlik geen gelegenheid voorbij laten gaan om hun mond voorbij te praten. Doch dat Simon na het onderhoud met den "Führer" niets anders te vertellen had dan: "Mijn naam is Simon en ik weet van niets", typeert de toestand.

Voor ~~de buitenstaanders~~ "buitenstaanders" is het natuurlijk onmogelijk precies te zeggen wat de, zich achter de schermen der geheime diplomatie verschuilende staatslieden, in Berlijn bekokstooft hebben. Die "buitenstaanders" zijn echter de Europese volksmassa's die straks het potje zullen moeten nuttigen dat de heren voor hen bereid hebben. En dat vrij wat minder smakelijk zal zijn dan de lunch met "tong à la m u n i e r o" die Sir John op Schiphol werd geserveerd. Daarvoor zal het echter rijkelijk pikant gekruid worden met gepekde toevoegsels als mosterdgas à la guerre en andere pikante saucen waaraan de volksmassa's zich de dood kunnen eten.

Toch is wel degelijk een bepaalde lijn in de ontwikkeling van de nieuwe imperialistische formaties waar te nemen. Al zal het wel

A.R.2.

enige tijd duren voordat deze formaties hun definitieve vorm in hoofdzaak bereiken. In het algemeen wordt uitgegaan van de ~~veronderstelling~~, dat het Englands doel geweest zou zijn door middel van direkte besprekingen, door de politiek van overeenkomsten, van het europese evenwicht, te bevorderen dat Hitler weer naar de Volkenbond terug zou gaan. We vonden deze zienswijze o.a. in de N.R.C., Het Volk en De Tribune. In de Tribune van 28 Mrt. lezen wij o.a.: "Simon ging naar Berlijn met het doel Hitler terug te brengen naar de Volkenbond en bepaalde garanties voor de europese vrede te krijgen." Er zijn echter tal van gegevens die er op wijzen dat deze vriendelijke veronderstelling niets anders dan struisvogel-politiek is. Englands doel is in de eerste plaats eigen imperialistische macht, eigen politieke hegemonie te handhaven. Aan dit doel maakt het alles ondergeschikt. Zodra naar britse mening Frankrijk te sterk dreigt te worden tracht Engeland de schaal naar de andere kant te doen doorslaan. Door de paktpolitiek dreigt Frankrijk in Europa te sterk te worden. Het duitse nationalisme, niet in de laatste plaats opgezweept door het beroemde "europese evenwicht", dat niets anders is dan de handhaving der staatkundige grenzen en splitsingen zoals die in hoofdzaak door Frankrijk gedikteerd zijn, wordt door Engeland gebruikt om Frankrijk in toom te houden. Voorwaarde hiervoor is dat Duitsland door deze politiek niet te sterk worde, omdat het anders voor Englands positie een nog grootter gevaar zou worden dan de franse bondgenoot. De feiten wijzen volkomen in deze richting. Wij memoreren slechts de hoofdzaken: Simon neemt zich voor "eens met Herr Hitler te gaan praten". Over dit voorneemen reeds ontstaat een groot wantrouwen vooral bij de leidende franse politici. Rijksdagbrandstichter Goring doet mededelingen inzake de duitse luchtvloot waaruit o.a. bleek hoe sterk de duitse luchtmacht reeds is en hoe fiktief het verschil tussen militaire en "burgerlike" vliegerij nog is. Daarop volgt publicatie van het witboek waarin de engelse regering in de eerste plaats met een beroep op de duitse herbewapening, de noodzaak van versterking der britse weermacht, speciaal van de luchtvloot, bepleitte. Wij wijzen verder op de publicaties van frans militairistische kant inzake de duitse herbewapening, op welke publicaties het aannemen van de wet tot verlenging van de dienstplicht tot twee jaar volgde. Een gelegenheid waarbij o.a. Herriot - de "radikaal" - de typerende woorden sprak: "Indien gij wist wat ik weet zoudt ge geen ogenblik aarzelen de gevraagde verlenging toe te staan en U als een man achter de regering stellen in het belang van de verdediging van Frankrijk. Reeds nu een beroep dus op de Union Sacrée - de godsvrede - als tijdens de oorlog. In dit verband - het belgieuse Liga Sinjaal wijst er terecht op - is ook de totstandkoming van de nieuwe belgie se inflatieregering, geen bankiers maar bankiersknechten een symptoom van de godsvrede waarop Herriot zich beriep en die voor het oorlogvoeren noodzakelijk is. Omiddelk n a de totstandkoming van de twee-jarige dienstplicht in Frankrijk publiceerden de heersers van het derde Rijk de wet tot invoering van de algemene dienstplicht. Een mededeling van de naziregering die hoofdzakelijk als een nadrukkelijke demonstratie moet beschouwd worden. Immers dit staat wel vast dat ook zonder het publiceren van deze mededeling in zake algemene dienstplicht, Duitsland prakties reeds lang het verdrag van Versailles als scheurpapier beschouwd had en op reusachtige schaal bewapende. Wie heeft deze demonstratie uitgelokt? Een demonstratie vooral gericht tegen Rusland, maar ook tegen Frankrijk en tegen Italië. Wie? Voor een belangrijk deel de engelse regering met haar witboek! Welk doel wilde de britse diplomatie hiermee bereiken? Uitgesloten moet het worden geacht, zoals veelal - o.a. in het engelse parlement door Lansbury-beweerd werd - dat de publicatie van dit witboek als een "domheid" moet worden beschouwd. De diplomatieke leiders van het britse imperium, dragers van een der oudste, voorzichtigste en sluuuste diplomatieke tradities der wereld zouden een dergelijke "grofheid" als de publicatie van het witboek alleen uit domheid, uit gebrek aan inzicht hebben gepleegd? Niemand die er ernstig over nadenkt kan dit aannemen. Neen! De britse diplomatie wilde door deze publicatie Hitler uitlokken tot zijn demonstratieve mededeling inzake algemene dienstplicht. Zij wilde verder demonstreren Englands onafhankelijkheid van welk europees verbond dan ook. Door Duitsland te prikkelen wilde zij een tegenwicht tegen de franse paktpolitiek oproepen. Door onderhandelin-

A.R.3

gen en verbanden met Hitler wil zij tegelijkertijd toezicht blijven houden op Duitslands plannen en "machtsgroei". Het "europees evenwicht" mag noch een frans, noch een Duits maar moet een engels evenwicht zijn. Reeds in ons vorig overzicht zezen wij op de Britse politieke traditie die zich ten aanzien van de Europese continentale politiek aan geen enkele grootmacht definitief wil binden en die er op uit is, er angstvallig op toe te zien dat geen der machten op het vasteland overheerst. Wij noemen dit een traditie van de Britse politiek. Dit moet echter niet zo worden opgevat dat de Engelse bourgeoisie uit traditionele motieven een soort versterkte conservatieve politiek voert. In tegengeel. De politiek van het Britse imperium is, ondanks zijn schijnbaar hangen aan traditie, volkomen in overeenstemming met de vitale belangen van een hield en macht van het Britse wereldrijk, nog steeds de grootste kapitalistische macht der wereld, nog steeds de brutaalste en sterkste onderdrukker der onderworpen massa's in de koloniën. Nog steeds de sterkste en sluwste vijand van het proletarische communisme. Dit alles betekent niet dat Engeland nu duurzaam de partij van Duitsland tegen Frankrijk kiest. Het betekent wel dat Engeland, beide groepen tegen elkaar uitspelend, prakties de imperialistische situatie in Europa tot koorts-gloed prikkelt. Bij dit doel voegt zich evenwel nog een ander, n.l. de noodzaak voor het Britse imperialisme om op den duur een middel te vinden

de Russische ontwikkeling te stuitten. Door het feit van zijn bestaan alleen reeds en door zijn geografische positie prikkelt de Sowjet-Unie de zelfstandigheidsbestrevingen der indiese miljoenenmassa's. Al is het zeker dat de Russische politieke positie de Sowjet-regering geen armslag toestaat om onbelemmerd en onbeperkt de indiese massa's tegen het Britse imperium op te zetten. De economische politiek vooral van de Sowjet-unie vormt door haar afwijkend karakter van de "normale" kapitalistische economie een duurzaam en groeiend gevaar voor de algemene kapitalistische structuur. Waarbij niet vergeten dient te worden dat ook direkt belangrijke Britse kapitaalsbelangen door de Sowjet Unie geschaad worden, (Petroleumbelangen enz.). Hoe men ook over de ontwikkeling van Rusland moge denken, vast staat, dat onder invloed van de planpolitiek de economische situatie er totaal anders is dan in de kapitalistische wereld. Onder invloed van de planpolitiek hebben de klasseverhoudingen in Rusland een reusachtige wijziging ondergaan. Weliswaar zijn de klassen nog niet gelijkwaardig, zoals vaak beweerd wordt, doch zeker is dat onder invloed van de industrialisatie het proletariaat zowel in aantal als in economische betekenis reusachtig is toegenomen, terwijl de economische onafhankelijkheid van het buitenland reusachtig is gegroeid. Indien, wat op zichzelf een fictie is, Rusland zich, zonder het reaktionaire verzet van het kapitalistische imperialisme, onder leiding van het zo geweldig gegroeide proletariaat rustig zou kunnen ontwikkelen van de mogelijkheid van een groeien naar een communistische gemeenschap zonder uitbuiting en klasse-overheersing, niet uitgesloten. Een dergelijke voorstelling van zaken is utopisch, al is deze fictie een der grondslagen van de Russische buitenlandse politiek. Een communistische orde moet tenslotte de actieve tegenstand opwekken van de imperialistische krachten in de wereld. Het historische noodlot van de Sowjet Unie is dat haar buitenlandse politiek niet gebaseerd is - en dit reeds sinds ongeveer 1922 niet meer was - op de krachten van de proletarische wereldrevolutie als enige prakties reële mogelijkheid voor een duurzame communistische ontwikkeling, die, niet alleen Rusland doch practies Europa omvatte. Sinds 1922 zagen de leidende Russische politici, als Stalin, Litwinoff e.a. de Europese arbeidersrevolutie niet meer als een urgente prakties politieke realiteit waarop zij hun buitenlandse politiek konden steunen. Reeds in 1921 toen de Duitse K.A.P. delegatie, aangevoerd door Hermann Gorter, in Moskou trachtte de IIIe Internationale te overtuigen van de noodzakelijkheid ener politiek die gericht was op de proletarische revolutie als reële basis voor de Russische buitenlandse politiek, voegde Litwinoff Gorter toe dat een dergelijke basis fictief zou zijn. Wij willen ons in het bestek van dit artikel niet in discussie begeven over tens, in een nieuwe situatie, histories geworden strijdvaard. Toch staat wel vast dat deze politiek belemmerend gewerkt heeft op de communistische ontwikkeling van het Europese en vooral van het Duitse proletariaat. Zij bevorderde een situatie waardoor Rusland zijn bondgenoten niet zocht in de proletarische anti-

4.

Kapitalistische groepen in Europa, doch zich prakties terug trok op een politiek van bondgenootschappen met imperialistische groepen. Op den duur moet de, mede uit deze politiek ontstane situatie, of Rusland in gevaar brengen, of de groei van Rusland naar het Kommunisme onmogelijk maken, ook al biedt het land, economies gesproken, door zijn ontzaglijke geografiese uitgestrektheid en bodemrijkdommen groter mogelijkheden tot het verwerkelijken van socialistiese maatschappelijke waarden dan enig ander europees land. Het proces van de ontwikkeling naar de botsing der imperialistische machten op de Sowjet Unie is in volle gang. De machtsgrijping der rassen in Duitsland heeft het sterk bevorderd. De innerlike dynamiek van de kapitalistische ontwikkeling in dit tijdvak, de steeds verder vretende ondergangskrisis van het kapitalisme als systeem, dwingt de grote wereldmachten van het kapitaal alles te doen om zich op versmalde basis te stabiliseren. Een streven, dat, hoezeer de bourgeoisie ook histories er toe gedwongen is, geen duurzame resultaten kan opleveren. Intussen beïnvloedt Rusland toch op reusachtige wijze de gehele economiese en politieke ontwikkeling in Europa. Hoe meer het zich zelf economies bebruigen kan, hoe onafhankelijker het van het buitenland wordt, des te meer is het een economiese rem voor een zelfs naar tijdelijk herstel op versmalde basis van het kapitalisme. Welke bezwaren er ook tegen de russiese buitenlandse politiek van proletarises kommunisties standpunt mogen zijn, vast staat dat het bestaan van Rusland, met zijn ander economies systeem dan de kapitalistiese wereld, op zichzelf reeds een reusachtige invloed op de europeese arbeidersmassa's blijft uitoefenen. Zo zeker als het is dat tans een bezwijken van Rusland onder de aanslagen van de reactie, een geweldige psychologische inzinking van de europeese arbeidersklasse als anti-kapitalistiese faktor zou betekenen, zo zeker is het ook dat het voortbestaan van dit Rusland een voortdurende rem voor de politieke stabilisatie van het kapitalisme, dat zich ten slotte alleen door de onderwerpenheid der proletarises massa's kan staande houden, betekent.

In deze situatie kan niet worden verwacht dat Engeland tegenover een frans-russies verbond, dat voor haar enerzijds het nadeel biedt van een te sterk overheersen van de franse macht in West-europa, anderzijds Rusland in de gelegenheid stelt zijn politiek van economiese opbouw voort te zetten, en zich militair te versterken, welwillend zou staan. Vooral niet omdat duidelijk is dat dit verbond Duitsland politiek voor het alternatief stelt: of zich zodanig te laten insnoeren dat prakties het rassen in zichzelf zou stikken, waardoor de proletariese revolutie in Duitsland weer actueel zou worden; of door een geweldadige militaire aanval deze insnoering te verbreken. Engeland wil zowel de franse als de russiese invloed remmen. Het wil Duitsland politieke concessies doen, omdat het noch bij een duitse proletariese revolutie, noch bij een ongelimiteerde imperialistiese uitbreiding van de duitse grenzen enig belang heeft. Daarom maakt het van het rassen gebruik om te trachten zowel de franse als de russiese invloed te remmen.

Politiek is er de volgende figuur: Frankrijk streeft naar behoud van de "status quo" in Europa. Voor dit doel gaat het bondgenootschappen aan met Rusland, dat zich in Europa door het rassen bedreigt voelt, en met Italië, dat eveneens steeds scherper tegenover de expansie van Hitler komt te staan. Weliswaar zijn de aspiraties van de italiaanse imperialisten niet behoudzuchtig doch eveneens expansief, maar de italiaanse expansiedrang is toch meer op buiten-europese objecten gericht. Al zijn natuurlijk de italiaanse aspiraties t.a.v. Oostenrijk ook niet zonder gevaar voor het franse imperialisme. Het neemt dit risico echter omdat het belang hiervan wegzinkt tegenover de duitse bedreiging. Het bondgenootschap met Rusland, welks politiek vooral gericht is op de economiese opbouw van het eigen land, waardoor het, nog steeds binnen de russiese grenzen gelocaliseerde, bolschewisme naar de schatting der franse bourgeoisie, voorlopig geen gevaar vormt voor de europeese status quo, dus voor de macht van het Franse imperialisme, wordt als een versterking van de positie der franse bourgeoisie beschouwd en als een belangrijk middel om het voortwoekerende duitse nationalisme in te sluiten en te isoleren. Duitsland, dat zich zelf tot de tanden toe wapent, maakt van elke gelegenheid gebruik om een wig te drijven in het front dat er zich omheen vormt. De politieke raadgevers van Hitler weten dat de grenzen, door het diktaat van Versailles vastgesteld, in het oosten

5.
Zwakker zijn dan in het westen. Zwakker, niet omdat de economische of militaire kracht van Rusland op zichzelf zwakker zou zijn, doch omdat de gelegenheid hier een wig te drijven in het Europese front dat de bestaande grenzen wil handhaven het grootst is. Daarom richt het rassisme zich steeds scherper tegen Rusland, en tracht het zich tegenover de starheid van de grenzen in het westen, compensaties in het oosten te verschaffen. Deze politiek van Duitsland is practies tegen Rusland gericht. Dit lijdt geen twijfel meer: de oost-europese politiek van Hitler-Duitsland is er op gericht zich ten koste van Rusland schadeloos te stellen. Engeland gaat op deze politiek in - zonder er zich volkomen aan te binden - om de Duitse veroveringsaspiraties haar Oost-Europa af te leiden. Hierbij is het gevaar zeker niet denkbeeldig dat, als Engeland door zou blijven gaan de Duitse aspiraties practies te ondersteunen, Frankrijk, op den duur, uit vrees voor een verbreking van de grenzen in het Westen, om zou slaan en zich in een anti-russies blok zou laten inschakelen.

De sobere berichten omtrent het onderhoud tussen Simon en Hitler wijzen er op dat Duitsland van zijn politieke bedoelingen niets heeft opgegeven. De mening dat Engeland zich tegen de Duitse politiek zou verzetten en een meer op Rusland gerichte Europese politiek zou gaan voeren, kunnen wij, al verspreidtook Moskou deze suggestie, niet onderschrijven. Wij zien in het stilzwijgen van Simon, ondanks alle praatjes over de "ernstige meningsverschillen" die tussen hem en Hitler gerezen zijn, een voortzetting van de dubbelzinnige, op een Europees front tegen Rusland gerichte politiek. Zoals echter reeds zo vaak gebeurd is hebben de Nazis en de achter hen staande politici niet met de takt die de situatie eiste Simon beantwoord. Het doel van de Engelse politiek is immers niet Duitsland zo sterk te laten worden dat het Europa zou kunnen overheersen. Engeland weet dat een in Europa oppermachtig Duitsland een einde van de Britse wereldmacht zou betekenen. Het wil daarom wel de Europese tegenstellingen uitbuiten, een blok tegen Rusland vormen, maar het wil Duitsland in dit alles niet als zelfstandige, leidende faktor in de Europese politiek, doch in de tweede rangs positie van instrument ~~van~~ in de handen der Britse diplomatie, verlengstuk van Downingstreet. Een vraag is het echter of de Britse diplomatie op den duur hierin slagen zal. Voorlopig heeft Hitler, hebben de Rijksveergeneraals, de Krupps, de Schachts en de jonkers zo overdreven eisen gesteld, zo heftig van de toren geblazen dat de storm van militaristische en nationalistiese reactie in Europa, die er het gevolg van was, Engeland het bewijs moest leveren dat tans een openlik en duurzaam samengaan met Duitsland zou neerkomen op de instorting van kapitalisties Europa. De Engelse politiek wordt evenwel voortgezet. Uit de reeks van berichten die in de richting wijzen van de voortzetting dier politiek, ook n a de besprekingen met Eden in Moskou willen wij slechts twee van dezelfde dag memoreren. Het ene luidt: London. 3. April. "Havas verneemt, dat Engeland geen enkele verplichting aangaande Oost-Europa op zich zal nemen." (Reuter). Het andere: In een redevoering op een bijeenkomst van de Volkenbondvereniging te London zei onderstaatssecretaris voor Luchtvaart Sir Philip Sassoon, eveneens op 3 April: Er zijn Europese naties, wier gebied aan de Sowjet Unie grenst, die buitengewoon geïnteresseerd zijn bij de onheilspellende versterking van de militaire macht in Rusland. Deze twee berichten bewijzen, tesa-men met tal van andere, dat Engeland zich de vrijheid ten aanzien van Oost-Europa voorbehoudt en dat onder bepaalde voorwaarden een Europees blok tegen Rusland onder Engelse leiding tot stand zou kunnen komen.

De militaristische en reaktionaire verklaringen en eisen van het rassisme in de konferentie met Simon zijn voldoende bekend. Wij wijzen slechts op enkele direkte dreigingen in de Europese toestand. De militaristische reactie in Frankrijk, in Engeland, in Italië steekt steeds drierster de kop op. Dit alleen reeds moet voor de arbeidersklasse een waarschuwing zijn om paraat te blijven tegen e l k imperialisme. Juist de vervarde situatie, door de overwinning van het rassisme ontstaan levert het gevaar op, dat grote massa's arbeiders bereid gevonden zullen worden zich onder de leuze: Slaat Hitler neer, tot werktuig van het eigen imperialisme te laten maken.

Reeds is komen vast te staan dat de Duitse kapitalisties feodaal militaire diktatuur ook n a het onderhoud met Simon er niet aan

denkt zijn bewapening te beperken. Integendeel, Elk nieuw bericht wijst op nieuwe uitbreiding. Cijfers omtrent de militaire sterkte van de ene week zijn de andere week reeds achterhaald. Het staat niet precies vast hoe sterk de duitse luchtvloot reeds is. Zeker is alleen dat ze met de dag uitgebreid wordt. Evenals het landleger. Luidde het eerste bericht dat het leger zou uitgebreid worden tot ca. een half miljoen, tans, ter wijl wij dit schrijven schijnt het cijfer reeds gestegen tot driekwart miljoen, waarbij dan, de semi-militaire organisaties en formaties natuurlijk niet gerekend zijn. Ook de vloot wil de rassistiese reaktie voorlopig tot 400 000 ton opvoeren. Dit laatste zal Engeland wel niet zo bijzonder vriendelijk vinden. Als verdere hoogtepunten der duitse imperialistische activiteit noemen wij: verscherpte actie om het Memelgebied gepaard gaande met direkte bedreigingen tegen Lithauen in de duitse pers en zogenaamd "spontane" massabetogingen in Duitsland. Versterkte actie om Danzig. Alle hoge nazibonzen, de "Führer" voorop, zullen zich in de, "onder grote democratische vrijheid van stemmen" eerdags plaats vindende stembusslag naar Danzig begeven. Ook een demonstratie! De onomwonden scherpe uitval tegen Rusland in het onderhoud met Simon waarbij Hitler prakties heel de europese reaktie tot een oorlog tegen Rusland oproept. Zonder deze expansiedrang naar het Oosten, poging van Hitler om een kapitalisties reactionair front tegen Rusland te vormen en zich daardoor zelf naar binnen en naar buiten de armwijdte en het prestige te verschaffen, die Hitler - en de achter hem staande reaktionaire klieken - nodig hebben om zich te kunnen handhaven, onomwonden te ondersteunen speelt de britse diplomatie toch met dit denkbeeld. De doervoering van dit denkbeeld onder een geleiding zou feitelijk de reaktionaire politieke restauratie van Europa betekenen. Daarom zwijgt Sir John zo welsprekend.

Achter dit alles, achter deze reaktionaire en imperialistische diplomatie, achter dit spel met het leven der europese mensheid staat als diepste drijfkracht het alles beheersende verschijnsel van de ondergang der kapitalistiese wereld, dat de onderlinge tegenstellingen der elkaar bestrijdende economiese groepen opvoert tot een scherpte zoals waarschijnlijk nog nooit in de historie der mensheid is voorgekomen. Nog meer dan in 1914 is het, in onderlinge tegenstellingen ondergaande kapitalisme in een dwangpositie gekomen, waaruit diplomatenkunst het noch redden, noch een adempause verschaffen kan. De dreiging der economiese instorting, de steeds verder vretende crisis, die weer aanleiding geeft tot reusachtige stijging van de geflatteerde duitse werkeloosheidscijfers maken de positie van Hitler en de achter hem staande kapitalistiese en feodale klieken tegenover de duitse massa's steeds moeilijker. Meer en meer wordt het duitse betalingsmiddel een fiktieve groothed. Meer en meer blijkt dat Hitler niet in staat is om zelfs maar een van de moeilijkheden waarvoor de kapitalistiese crisis Duitsland stelt, op te lossen. Dit nu, is zeker niet in de laatste plaats een der belangrijkste drijfveren van Hitlers militaire en imperialistiese vaanzinpolitiek. Door woordgebral en zwaardgekleetter wil Hitler zich in Duitsland het prestige terugwinnen, dat hij door zijn onmacht op sociaal gebied verloren heeft. In laatste instantie is dus de duitse oorlogspolitiek ook en vooral een binnenlandse politiek. Zij bewijst dat het rassisme, wil het niet in eigen impotentie stikken, gedwongen is onder te gaan of Europa in een vernietigingsoorlog te storten. Dit bewijst, dat, moege ook op het ogenblik nog geen direkte revolutionaire situatie in Duitsland aanwezig zijn, foeh de mogelijkheid van het groeien der revolutionaire momenten latent aanwezig is. Enige voorbeelden wijzen in die richting. Wij wijzen op de toelichting die de duitse regering bij haar wet voor de algemene dienstplicht heeft gegeven. In deze toelichting beroept de duitse regering zich herhaaldelijk "op de vredespolitiek sinds 1918 door verschillende, elkaar opvolgende duitse regeringen toegepast." Hitler beroept zich op Weimar. Het rassisme, dat Veimar, dat miserabele gedrocht van een "democratiese republiek" te vuur en te zwaard zou vernietigen, maakt Veimar tot rechtsgrond voor zijn bewapening. Wij menen dat dit wijst op de moeilijkheden die het Hitlerisme in Duitsland ondervindt. Het wijst er tevens op dat indien de spanningen in de wereld en in Duitsland zelf groeien, ook het Hitlerisme de gedachte van de godsvrede weer zal oproepen om zich een breeder en solider basis in de massa's te verschaffen. Een breeder en

solider basis dan de vijandige onderworpenheid van onder terreur lijden-
de miljoenenmassa's. Een ander voorbeeld is dat de duitse regering
blijkbaar het plan heeft voorlopig, ondanks het z.g. algemene karakter
van de dienstplicht, slechts die elementen onder de wapenen te roepen,
die zij voor zich betrouwbaar acht te zijn. Het rassisme wil dus een
nazigetouwde kern wapenen als "Stamm" voor een groter Duits leger. Zij is
bang om nu reeds ongecontroleerd de arbeiders te wapenen. Toch zal, als
de imperialistische situatie zich toespitst Hitler een beroep op het
Duitse proletariaat moeten doen. D a a r o m beroept hij zich op Weimar,
d a a r o m bereidt hij, ondanks alle schijn, in Duitsland de godsvrede
voor. Het officiële bestaan van socialistische partijen is hiervoor niet
noodzakelijk. Ook voor Hitler komt het er slechts op aan de massa's te
winnen. Als derde voorbeeld in deze richting wijzen wij op de vrijspraak
in hoger beroep in Keulen, van een zestal socialistische arbeiders, be-
schuldigd van moord op een S.A.-man, nadat ze eerst tot zware vrijheids-
straffen veroordeeld waren. Een van de voornaamste motiveringen dier
vrijspraak was, dat zij, zich verzettend tegen de S.A., die hun Volkshuis
binnendrong, niets anders deden dan van hun recht tot zelfverdediging
gebruik maken. Waar wel niemand geloof zal hechten aan kletspraatjes als
een plotseling zegevieren van het "recht" in Hitler-Duitsland, is het dui-
delijk dat dit vonnis mede een poging is de sociaal-democratische arbeiders
milder tegenover Hitler te stemmen. Gulk een neiging zou bij de
rassistiese bonzen echter niet aanwezig zijn als hen niet bekend was
dat de latente krachten der revolutie, het voorlopig nog ondergrondse
verzet der arbeiders, groeiden.

het is merkwaardig hoe verschillend maar tevens hoe
beperkt, hoe onzelfstandig, op al deze door ons genoemde en gekarakteriseerde
verschijnselen in de arbeidersbeweging gereageerd wordt. Enkele
voorbeelden: De Tribune van 27. Mrt. merkt naar aanleiding van het resul-
taat(?) van het onderhoud tussen Simon en Hitler op "dat Engeland een
les gekregen heeft, dat het door zijn politiek van vriendelijk buigen
voor de naziregering, deze regering slechts aanmoedigt tot verdere stap-
pen naar de oorlog." "Ve laten daar dat het waarlijk niet de naziregering
alleen is "die verdere stappen naar de oorlog" doet. Deze opmerking kan
niet anders betekenen dan dat het Englands bedoeling wel zou zijn de
vrede te bevorderen door de nazis tot een "verstandige" op vrede gerichte
politiek over te halen, doch dat het dit doel niet bereikt. Een opvatting
die gebaseerd is op de suggesties waarmee Litwinof zijn paktpolitiek
diplomatiek verdedigt. Een volkomen misvatting, zoals wij aantoonen van
de Britse politiek die veeleer gericht is op het tot standkomen van een
reaktionaire politieke Europese restauratie.

In Het Volk van 27 Mrt. vinden wij een "muchttere" be-
schouwing over het onderhoud tussen Simon en Hitler. Na terecht te hebben
gekonstateerd dat "Hitler-Duitsland er al zijn krachten op zal zetten
de toenadering van Rusland tot Europa te stuiten en terug te dringen"
zegt de schrijver verder: "Indien wij uit die geschriften" - van Hitler
en Rosenberg - "tot oorlogzuchtige bedoelingen van Hitler-
Duitsland, tot expansiedrift naar het oosten konkluderen, en Hitler-
Duitsland stelt daar tegenover de organisatie van de Kommintern, dan
kan niemand ontkennen, dat de nationaalsocialistische woelingen buiten de
grenzen van het Rijk, naar het voorbeeld van Sowjet Rusland zijn georga-
niseerd." Men staat werkelijk verbaasd over de brutale geboerendheid die
deze "voorlichters" van arbeiders tolkens weer ten toon spreiden. Bewust
worden hier twee zaken door elkaar gehaald. Bewust worden twee voor-
stelling van zaken gegeven. Wie objectief tegenover de feiten staat zal
moeten erkennen dat alleen reeds op grond van economische belangen het
Duitse rassisme in deze materie de agressief imperialistische macht ver-
tegenwoordigen dat Rusland een faktor voor de vrede is. Dergelijke bewe-
ringen tekenden de uiterst moeilijke positie waarin de sociaal-democra-
tische leiders zich bevinden. Dergelijke beweringen bewijzen dat de soc.
dem. partijchefs van de "democratische landen" na de eerste grote ontmich-
tering over Hitlers overwinning, zich meer en meer instellen op de stabili-
satie van het Hitlerbewind en zich, naar hun aard, aanpassen. Zij richten
hun aanvallen meer op Rusland dan op Hitler Duitsland. In over-
eenstemming trouwens met de valgelike en bedriegelijke leuze die zij aan-
hopen: Tegen Kommunisme en Fascisme! Prakties daarmee het Kommunisme
als de hoofdvijand stellend!

De rassistiese ruïntepolitiek naar het oosten is niets anders dan de eerste etappe van een imperialisties streven om de grenzen van het Versailler diktaat te verbreken. Oorlogspolitiek in optima forma. Indien tenslotte in de naaste toekomst de imperialistiese tegenstellingen zo gegroeid zouden zijn dat Engeland kans ziet de duitse imperialistiese drang af te buigen door het in oostelijke richting ruimte te verschaffen, dan zal blijken hoe fiktief in wezen de paktpolitiek is waarop Litwinows buitenlandse politiek is gebaseerd. Is deze basis inderdaad

reëel? Het is niet voldoende de paktpolitiek der Sowjetregering eenvoudig af te doen met de woorden die we in De Arbeid van 22 Mrt. 1925: n.l. dat de "vredepolitiek van de Sowjet Unie, die tegenwoordig op partiële bondgenootschappen is gebouwd", een politiek zou zijn die de oorlog zou inluiden. Dit is niets dan de zaak op de kop stellen. Zeker! Hoe meer "pakten" hoe meer het gevaar van de oorlog nabij schijnt te komen. Hiervan echter die pakten de schuld te geven is hetzelfde als de barometer te verwijten dat hij slecht weer maakt. Overigens is de politiek van "partiële bondgenootschappen" niet alleen tegenwoordig grondslag van de vredepolitiek der Sowjet Unie. Zij was dit ook reeds jaren geleden, toen er nog geen sprake was van trozkyistische oppositie tegen de Komintern. Zeker, Litwinows is niet gebaseerd op de wereldrevolutie, of meer speciaal op de duitse proletarische revolutie als reële politieke machtsfactor. Toch is zij geen oorlogspolitiek. Immers zij is gebaseerd op de politieke premisse dat het mogelijk moet zijn Duitsland zolang te isoleren tot prakties de positie van de Sowjet Unie veilig gesteld is. Een dergelijk isolément zou er toe kunnen bijdragen de latente krachten der proletarische revolutie in Duitsland naar de oppervlakte te brengen. En daardoor de oorlog te verhinderen. Weliswaar, wij toonden dit reeds meermaals aan, zou de engelse diplomatie een dergelijke revolutionaire ontwikkeling eventueel door haar reaktionaire restauratiepolitiek willen door kruisen. Maar het komt er niet op aan wat zij in een dergelijke situatie zou willen, doch wat ze zou kunnen. Een van de vele, een dergelijke restauratiepolitiek tegenwerkende tendenzen is, dat bij een groeiende revolutionaire situatie in Duitsland de engelse proletarische massa's deze reaktionaire politiek der britse bourgeoisie zullen breken. Dit is slechts een van de vele mogelijkheden die in de lijn der historische ontwikkeling liggen.

Anderzijds is de opvatting die, afgezien van alle propagandistiese "toelichting", reeds jaren de basis van de russiese buitenlandse politiek uitmaakt, n.l. de beveiliging van Rusland door pakten, voor zo ver zij in het pakt zelf een waarborg voor de vrede ziet, een illusiepolitiek. In werkelijkheid zijn pakten overeenkomsten, gebaseerd op bepaalde nachtsverhoudingen. Zodra die verhoudingen zich wijzigen, worden de pakten scheurpapier. Versailles heeft een staatkundige toestand in Europa geschapen die de bedoeling had, een zeker imperialisties evenwicht te scheppen, doch die in werkelijkheid slechts bepaalde nachtsverhoudingen in papieren besluiten trachtte vast te leggen. De europese "status quo" is grotendeels een uiting van de macht van het franse kapitaal op het europese kontinent. Het groeien der imperialistiese tegenstellingen onder invloed van de crisis van het kapitalisme, groeide het verzet tegen de grenzen, zoals die door het versailler diktaat waren opgelegd. Ende het bloeiende kapitalisme een zekere stabiliteit in de staatkundige grenzen, zodat de onhistoriese opvatting kon ontstaan dat de grenzen der europese staten definitief waren vastgesteld, het ondergaande kapitalisme, dat de nationale tegenstellingen tot in het waanzinnige verscherpt, kent een dergelijke zelfs naar betrekkelijke stabiliteit der grenzen niet. De bewering van Litwinow dat buiten Duitsland de grote mogendheden de vrede willen is dus niets dan een zich steunen op de denkbeeldige stabiliteit van door imperialistiese belangen vastgestelde grenzen. Paktpolitiek komt in deze situatie dus meer op het vastleggen van de versailler grenzen in papieren overeenkomsten, die telkens weer door de groeiende kapitalistiese tegenstellingen worden omvergegooid. De buitenlandse politiek van de Sowjet Unie is op deze paktilusies opgebouwd. Teleurstellingen hierover zullen waarschijnlijk niet uitblijven, immers de mogelijkheid die wij onderstelden, n.l. dat de proletarische revolutie in Duitsland zich in sneller tempo zou ontwikkelen dan de oorlogsdreiging, is slechts een van de vele mogelijkheden. De paktpolitiek, zoals

politiek

9

Litwinow die toepast, is niet gebaseerd op de mogelijkheid van de proletarische revolutie als practies politieke faktor, is dus niet dienstig het tempo der revolutie op te voeren. Litwinow vindt meer reële waarborgen in overeenkomsten met de bestaande regeringen dan in een politiek die gebaseerd is op een zich snel doorzetten der proletarische revolutie. Van de machtsverhoudingen zal het tenslotte afhangen of Frankrijk prakties naast Engeland zal komen te staan. En mede de stoot tegen Rusland zal richten. Waarborg voor de vrede, waarborg voor de onaantastbaarheid van Rusland bieden de paktten dus niet. Weliswaar heeft Rusland nog andere waarborgen voor zijn onafhankelijkheid, o.a. zijn leger. Dit zal echter niet voldoende zijn om de zelfstandigheid van Rusland tegen een verenigde aanval der europese reactie te verzekeren. Daarom is de enige voorwaarde voor de vrede een zelfstandige proletarische klassebeveging in Europa, instaat en bereid eigen klasdoeleinden door te zetten en de toestand van imperialistische evenwicht, te vervangen door een evenwicht, gebaseerd niet op nationale belangen doch op het klassebelang der europese proletarische massa. Door de reusachtig ingewikkelde situatie wordt het voor de arbeidersklasse steeds moeilijker in de schijnbare doolhof der politieke-economische verwickelingen klaar stelling te nemen. Klinkt het b.v. niet al te simplistisch als de Tribune, om aan de moeilijkheden waarvoor de arbeidersklasse o.a. door de russische paktpolitiek gesteld wordt, te ontkomen, zegt, dat de franse en de duitse arbeiders de taak hebben ieder hun eigen bourgeoisie te verslaan om daardoor een imperialistische oorlog te voorkomen? Zeker! Maar dit is toch, in verband met de reële situatie, niets dan een algemene frase die de werkelijke kwestie, waar het op aan komt, omzeilt. Willen de duitse arbeiders b. v. het "eigen" imperialisme slaan, voordat een oorlog is uitgebroken, dan moeten daarvoor toch de politieke, de organisatorische en historische voorwaarden aanwezig zijn. Zijn die er tans reeds? Niemand die het niet om fransen, doch om reële dingen te doen is, zal dit bevestigend durven beantwoorden. Een frase die de situatie vervaagt, niet verheldert. Waar 't op aankomt is al is de duitse arbeidersklasse hieraan niet et beantwoordt en zich in meerderheid door Hitler laat meeslepen in een oorlog, wat zal dan prakties het resultaat van de paktpolitiek der Russen voor de arbeiders buiten Duitsland betekenen? Dat de partijchefs van de tweede internationale ieder achter hun "eigen" regeringen zullen staan, daaraan is wel geen twijfel. Evenmin als aan de funeste invloed die dit op de arbeidersmassa's zou hebben. Maar de arbeiders van de Komintern? Als voorbeeld nemen we Frankrijk. Zullen de franse arbeiders, indien Duitsland Rusland aanvalt en indien Frankrijk in zulk een geval Duitsland de oorlog zou verklaren, dan, op dat moment, de aanvalskracht van het franse militarisme verzwakken door te weigeren voor het franse imperialisme te vechten en het, in het gezicht van die strijd met Duitsland, integendeel aanvallen? Een proletarische politiek moet daarom allereerst gericht zijn op het uitstel van de imperialistische oorlog. Moet bevorderen dat het tempo der proletarische revolutie zich sneller ontwikkelt dan de imperialistische oorlogsdreiging. Hiervoor is in de eerste plaats een revolutionaire ontwikkeling in Duitsland noodzakelijk. Hoe langer het brallende Hitlerisme met de "vrede" genoegen zal moeten nemen, des te sneller zal de teleurstelling in de duitse massa's groeien. Er kan o.i. in Duitsland tenslotte opnieuw een openlike revolutionaire situatie ontstaan. Daarvoor is evenwel nodig dat de duitse arbeidersklasse definitief breekt, ook in de geest, met de methoden, de organisatievormen, de tactiek, de doelstelling van de officiële arbeidersbeweging. Daarvoor is nodig de revolutionaire klasse-eenheid van het duitse proletariaat. In Duitsland, waar het parlementarisme vernietigd is, waar de vakbeweging is opgeruimd, waar de verbindingschakels zijn vernield die de arbeidersklasse aan de bourgeoisie vastklonken en haar prakties tot een verlengstuk van de burgerlijke en feodale klassen maakte, kan deze revolutionaire klasse-eenheid zeker niet bereikt worden door er tans opnieuw de opbouw van de vakverenigingen aan de orde te stellen. Toch deed de K.P.D. dat. Zij stelde de soc. dem. partijleiding in Praag voor om samen te trachten de vakverenigingen weer op te bouwen. Prakties betekent dit niet anders dan een nieuwe grondslag leggen voor een toestand van klassevrede, van parlementarisme, waarvan de vakbeweging een der uitingvormen is.

10.
Vroeger, vóór het Hitlerregime, kon men zich - overigens ook histories ten onrechte - op het feitelijk bestaan van vakbeweging en parlementarisme beroepen, om de tairtiek van de duitse proletarische revolutie, die de algemene klassebeweging van het duitse proletariaat op de grondslag der r a d e n propageerde, als irreltel te bestrijden. Tans gaat ook deze uitvlucht niet meer op. Nu de vakbeweging opbouwen betekent niet anders dan de revolutionaire situatie in Duitsland op de lange baan schuiven. De stcrottroepen der duitse proletarische revolutie zullen nu moeten vechten voor een politiek program, dat een appél is aan de duitse arbeiders: **ALLE MACHT AAN DE ARBEIDERSRADEN** ! Niet als frase, doch als enige basis voor een praktische revolutionaire anti-imperialistische politiek, waarzonder de duitse arbeiders niet k u n n e n winnen. Daarom moet de, voorlopig nog illegale, propaganda in Duitsland het er in hameren: het duitse proletariaat mag zich niet langer laten verde-len in S.P.D., S.A.P. of K.P.D. Het moet als klasse-eenheid optreden. Klasseeëheid op de grondslag van zijn "natuurlijke" organisatievormen: de arbeidersraden. De strijdorganen die uitdrukking zijn van het tot revolu-tionaire eenheid en zelfstandigheid gegroeide pràletariaat. Voor Duits-land is dit geen onreële, geen impossibilistische eis, dach de enige grondslag ener revolutionaire politiek, die het imperialisme, die Hitler, die de gehele duitse reaktie, die zich van het idool Hitler bedient, wil naer-slaan. De enige grondslag ener werkelijke positieve proletarische vredes-politiek. De enige die Europa kan redden voor het neerstorten in de bodem-loze luil van een barbaarse imperialistische oorlog.

(afgesl. 4. April. '35)

Men vraagt niet, Wij draaien toch.

Zaterdag 30 Maart, de dag waarop de Hitlerknecht Mussert met zijn benden zijn opmarsch in Amsterdam hield, en daarmee het amsterdam se proletariaat provoceerde, liet de "Radio der proletaren" een lezing houden over Rosa Luxemburg. Dit, naar aanleiding van het boek van Roland Holst over Rosa. Een zekere meneer Winkler maakte van dit, wel zeer bizon dere "litteraire" halfuurtje gebruik om de duise arbeidersrevolutie, Spartakus, Liebknecht en Rosa Luxemburg op de goorste manier te belasteren. Wij polemiseren niet tegen meneer Winkler. Wij memoreren slechts: niet Mussert, doch de duitse arbeidersrevolutie werd door de Vara op de dag der reaktie aangevallen. Aangevallen met een beroep op de bloedhond Moske. Een waardig symbool voor de "omroep van het vrije woord".

De lezer zal bemerkt hebben dat wij er in slagen ons blad "De Arbeidersraad" eenmaal in de maand te laten verschijnen. Alhoe-wel het van belang is dat dit raden-kommunistiese blad geregeld eens per maand kan verschijnen, blijft toch telkens weer dat de afstand tussen de elkaar opvolgende nummers te groot is. De redactie stelt daarom alles in het werk: "De Arbeidersraad" op korter termijn te laten verschijnen. Lesers die daaraan willen meewerken kunnen dit doen door ons hun finan-ciële steun te geven. Lovendien ontvangen wij nog steeds gaarne adressen van belangstellende kamraden.

N a s c h r i f t. 8.IV.35. De verkiezingsuitslag in D a n z i g bevestigt volkomen wat wij reeds schreven, n.l. dat de positie van Hitler toch niet zo sterk is als oppervlakkig schijnt. Bij verdere mislukkingen kan een rev. situatie groeien, d.w.z. als de arbeidersklasse zich niet op parl. omvegen laat leiden en daarmee prakties een soort gods-vrode-politiek aanvaardt.